pus eius ſignificabat, vt quot anni fuerint in fabricatione templi: tot dies fuerunt in corporis dominici perfectione. AVGVST. ſuper Ioannem, vel aliter: Quia dominus noſter de Adam corp' accepit, non de Adam peccatum traxit, templum corporeum inde ſumpſit, non iniquitatem, quæ de templo pellenda eſt. Si auté facias quatuor nomi-

plo corporis ſui. Cum ergo reſurrexiſſet a mortuis recordati ſunt diſcipuli eius quia hoc dicebat de corpore ſuo, & crediderunt ſcripturæ, & ſermoni, quem dixit Ieſus.

f Cum autem eſſet Hieroſolymis in Paſcha in die feſto, multi crediderunt in nomine eius videntes ſigna quæ faciebat. Ipſe G autem Ieſus non credebat ſemetipſum eis, eo quòd ipſe noſſet omnes, & quia opus ei non erat, vt quis teſtimonium perhi-

ἀνατολὴ na græca anatoli, qđ eſt oriens, δύσις dyſis, quod eſt occidens, ἄρκτος arctos, quod eſt ſeptentrio, μεσημβρία meſembria, quod eſt meridies, capita verborum Adam habẽt. A quatuor enim ventis dominus collectu rum ſe dicit electos ſuos cum venerit ad iudicium. Habent autem literæ nominis Adam numerum ſecundum Græcos, & ibi inuenitur quadragintaſex annis ædificatum tẽplũ. Habet enim Adam alpha, quod eſt vnũ, & delta, quod quatuor, & alpha, qđ eſt vnũ, & m. quod eſt quadraginta, & ſic hẽt quadragintaſex. Sed Iudæi, quia caro erant, carnalia ſapiebant ille ſpiritualiter loquebatur, & de quo templo diceret per Euangeliſtam nobis aperuit. Sequitur enim. {Ille autem dicebat de templo corporis ſui. THEO. Ex hoc autem Apollinarius contradictionem ſumit, volens oſtendere, quòd caro Chriſti eſſet inanimata, eo quòd templum ſit inanimatum. ergo carnem Chriſti, & lapidem, & lignum facies, quia ex his templum conſiſtit. Si autem quod dicitur. Anima mea turbata eſt, & poteſtatem habeo ponendi animam meam, nequaquam dici dixeris: vbi pones illud, In manus tuas domine commendo ſpiritum meum? non enim de anima irrationali intelligere poteris. Neque quod dicitur. Non

Tom.10. in Ioan. derelinques animam meam in inferno. ORIGE. Ideo autem corpus domini templum intelligitur, quia ſicut templum gloriã Dei continebat habitantem in ipſo, ſic corpus Chriſti repræſentans eccleſiam vnigenitum continet, qui eſt imago Dei, & gloria.

Ibidem CHRYSOSTOMVS. Duo autem erant, quæ obſtabant diſcipulis ne interim intelligerent, vnum ipſa reſurrectio, alterum vero quod maius erat. ſ. quòd Deus erat, qui in illo corpore habitabat, quod dominus occulte oſtenderat dicens: Soluite templum hoc, &c. Et ideo ſubditur: Cum ergo reſurrexiſſet a mortuis recordati ſunt diſcipuli eius, quia hoc dicebat de corpore ſuo, & crediderunt ſcripturæ, & ſermoni. quem dixit Ieſus. ALCVI. Ante reſurrectionem enim non intelligebant ſcripturas, quia nondum acceperant ſpiritumſanctum. Sed in die reſurrectionis apparens dominus aperuit diſcipulis ſenſum, vt intelligerent, quæ de ipſo ſcripta erant in lege, & Prophetis, & tunc crediderunt ſcripturæ Prophetarum, qui prædixerunt Chriſtum tertia die reſurrecturum, & ſermoni, quem dixit Ieſus. Soluite tẽ-

Tom.10. plum hoc. ORI. Secundum anagogem vero complementum fidei attingemus in magna corporum reſurrectione totius corporis Ieſu, ideſt eccleſiæ eius, cum fides, quæ eſt ex ſpecie, multum differat ab ea, quæ eſt per ſpeculum in enigmate.

f ¶ BEDA. Superius euangeliſta narrauit quid dominus Hieruſalem adueniens geſſerit, nunc vero eodem Hieroſolymis commorante quid ab aliis erga eum actum fuerit refert. vnde dicitur. {Cum autem eſſet Hieroſolymis in Paſcha in die feſto, multi crediderunt in nomine eius vidẽtes ſigna, quæ faciebat:} ORI. Reſpiciendum autem quomodo ex ſignis eius plerique videntes credebant in eum. Non enim dicitur prodigia feciſſe Hieroſolymis, niſi forte cum facta ſint in ſcripturis non habentur. Animaduerte vero ſi poſſibile eſt in miraculis deputari, ꝙ fecerit flagellum ex

Hom. 23. funiculis, & cunctos ex templo protulerit. CHRY. Prudentiores autem fuerant diſcipuli, qui ad Chriſtum acceſſerant, non ꝑꝑ ſigna, ſed propter doctrinam. nam groſſiores quidem per ſigna trahuntur: rationabiliores vero per prophetias, ſeu doctrinam. vnde

Trac.11. ſubditur: {Ipſe autem Ieſus nõ credebat ſemetipſum eis. AVG. Quid ſibi vult hoc, Illi credebant in nomine eius, & ipſe Ieſus non credebat ſemetipſum eis? An forte non credebant ei, & fingebant ſe crediidiſſe? Sed non diceret Euangeliſta: Multi crediderũt in nomine eius. Magna ergo res, & mira: Credunt homines in Chriſtum, & Chriſtus non ſe credit hominibus, præſertim quia filius Dei eſt, & vtique volens paſſus eſt, etſi nollet numquam pateretur, ſed tales ſunt omnes cathecumeni. Si dixerimus cathecumeno, credis Chriſto? reſpondet: Credo & ſignat ſe. Si interrogemus eum: Manducas carnem filii hominis? neſcit quid dicimus,

Tom.10. quia Ieſus non ſe credidit ei. ORI. Vel dicendum, ꝙ Ieſus non

beret de homine. Ipſe enim ſciebat quid eſſet in homine.

F non ſe credidit credentibus in nomine eius, & non in illum. In illum enim credunt, qui anguſtam viam vadunt ducentem ad vitam. qui autem credunt ſignis: non in eum, ſed in nomine eius credunt. CHRY. Vel hoc dicit, quia non confidebat in eis, vt Hom.23. in diſcipulis perfectis. neque committebat eis omnia dogmata, vt iam firmiter fidelibus fratribus. Non enim intendebat exterioribus verbis, ad mentẽ eorum intrans, & tẽpus opportunum manifeſte ſciens.. vnde ſequitur: {Eo quòd ipſe noſſet omnes, & quia opus non erat, vt quis teſtimonium perhiberet de homine: ipſe enim ſciebat quid eſſet in homine. Scire enim ea, quæ ſunt in corde hominum eſt Dei, qui ſolus corda plaſmauit. non indigebat ergo teſtibus, vt propriorũ plaſmatum mentem addiſcat. AVG. Plus Ibidem etiam nouerat artifex quid eſſet in opere ſuo, q̃ ipſum opus quid eſſet in ſemetipſo. Nam & Petrus non nouerat quid in ipſo eſſet quãdo dixit: Tecum ero vſque ad mortem: ſed dominus nouerat quid eſſet in homine dicens, priuſquã gallus cantet ter, me negabis. BEDA. Quapropter monemur, vt numquam de conſcientia noſtra ſecuri ſimus, ſed ſemper ſoliciti formidemus, quia quod nos latet, æternum arbitrium latere non valet.

CAP. III.

Rat autẽ homo ex Phariſeis Nicodemus nomine princeps Iudæorum. Hic venit ad Ieſum nocte, G & dixit ei: Rabbi, ſcimus quia a Deo veniſti magiſter. Nemo. n. poteſt hæc ſigna facere, quæ tu facis, niſi fuerit Deus cum eo. Reſpondit Ieſus & dixit ei: Amẽ

CAP. III.

H AVG. Superius dixerat, quòd cum eſſet Hieroſolymis multi crediderunt in nomine eius videntes ſigna & prodigia, quæ faciebat. Ex his autem erat Nicodemus, de quo dicitur: {Erat autem homo ex Phariſæis Nicodemus nomine. Tracta.11. BEDA. Cuius etiam dignitatis officium oſtendit, cum ſubditur: {Princeps Iudæorum.} Deinde qđ egerit cum ſubiecit: Hic venit ad Ieſum nocte, cupiens ſcilicet ſecreta eius allocutione plenius diſcere myſteria fidei, cuius aperta oſtenſione ſignorum iam rudimenta perceperat. CHRY. Adhuc tamen a Iudaica detinebatur infirmitate: propterea & nocte venit, trepidans in die hoc facere. vnde & euangeliſta alibi dicit: Hom.23. Quoniam ex principibus multi crediderunt in eum, ſed propter Iudæos non confitebantur, vt non extra Synagogam fierent expulſi. AVG. Nicodemus etiam ex illo numero erat, qui crediderunt: ſed nondum renati ſunt. vnde hoc ad rem pertinet, quòd Ibidem in nocte venit: Renati autem ex aqua & ſpirituſancto, audiunt ab I Apoſtolo: Fuiſtis aliquando tenebræ, nunc autem lux in domino. AIMO. Vel pulchre in nocte veniſſe dicitur, quia tenebris Ho in octa. Pentecoſt. ignorantiæ obnubilatus, ad tantam lucem nondum peruenerat, vt perfecte Deum verum crederet. Nox enim in ſacro eloquio ꝓ ignorantia ponitur. vnde ſubditur: Et dixit ei: {Rabbi, ſcimus, quia a Deo veniſti magiſter. Quod autem hebraice Rabbi latine dr̃ magiſter. Magiſtrum ergo appellat & Deũ tacet, quia credebat eum a Deo miſſum, ſed tamen vt dictum eſt, Deum non agnoſcebat. AVG. Vnde autem iſte crediderat, patet per id quod ſubdit. Ibidem {Nemo enim poteſt hæc ſigna facere, quæ tu facis, niſi fuerit Deus cum eo.} Sic ergo Nicodemus de illis multis erat, qui crediderant in nomine eius, uidentes ſigna, quæ faciebat. CHRY. Sed tamẽ Hom.23 neque a ſignis aliquid magnum exiſtimabat de eo, ſed adhuc humanam habens de eo mentem, vt de propheta loquitur, ad operationem eum miſſum {dicens} et alieno auxilio indigentem hæc agere, quæ agebat. cum tamen pater perfectum eum genuerit, & K ſufficientem ſibiipſi, & nihil habentem imperfectum, quia vero Chriſti ſtudium erat interim non ita dignitatem ſuam reuelare, ſicut perſuadere, quòd nihil ex aduerſo agebat patri: propterea in verbis multoties humiliter loquens videtur, in rebus autem cũ poteſtate omnia operatur. Ideoque & Nicodemus nunc manifeſte quidem nihil excelſum loquitur de ipſo: occulte autem ab humili eum opinione reducit, docens, quòd ſufficiens ſibiipſe eſt in miraculorum operatione, vnde ſubditur. {Reſpondit Ieſus & dixit ei: Amen amen dico tibi, niſi quis renatus fuerit denuo, non poteſt videre regnum Dei. AVG. Iſti ſunt ergo, quibus ſe credit Ibi.ſpar. Ieſus, qui nati fuerint denuo, qui non in nocte veniunt ad Ieſum, ſicut Nicodemus. tales enim iam etiam profitentur. Dicit ergo: {Niſi quis renatus fuerit, &c.} q.d. Quia nondum es natus denuo, ideſt ex Deo. Spirituali generatione, notitia, quam habes de me ſpiritualis non eſt, ſed animalis & humana. Ego autem dico tibi, quòd ſiue tu, ſiue alius quicũque, niſi ex Deo denuo natus fuerit,

non

non poterit appræhendere gloriam, quæ circa me eſt, ſed extra re- A gnum erit. nã generatio quæ ꝑ baptiſmũ fit, illuminationẽ aïæ tri-

Hom.23. buit. CHRY. Vel litera talis eſt. Amen amen dico tibi, niſi quis renatus, hoc eſt, ſi tu non natus fueris deſuper, & dogmatũ ſuſceperis certitudinem alicubi, extra erras, & longe es a regno cœlorũ

amen dico tibi, niſi quis renatus fuerit denuo non poteſt videre regnum Dei.

b Dicit ad eum Nicodemus: Q̃uo poteſt homo naſci cũ ſit ſenex? Numquid poteſt in vẽtrem matris ſuę iterato introire, & renaſci? Reſpõdit Ieſus: Amẽ amẽ B dico tibi, niſi quis renatus fuerit ex aqua, & ſpirituſancto, non poteſt introire in regnum Dei. Qđ

natum eſt ex carne, caro eſt, & quod natum eſt ex ſpiritu, ſpiritus eſt. Non mireris, quia dixi tibi: oportet vos naſci denuo. Spiritus vbi vult ſpirat, & vocẽ eius audis, ſed neſcis vnde veniat, aut quo vadat. Sic eſt omnis, qui natus eſt ex ſpiritu.

c Reſpondit Nicodemus, & dixit ei: Quomodo poſſunt hæc fieri? Reſpondit Ieſus & dixit ei:

ſeipſum hic oſtẽdens, & indicans, qm̃ nõ eſt hoc tm̃ qđ vr̃, ſed aliis oculis opus eſt ad videndum eum. Hoc autem quod dicit: Deſuper. hi quidẽ. i. de cęlo exponunt: alii vero a principio. igitur Iudæi quidẽ ſi hoc audiſſent, deridentes vtiq; diſceſſiſſent, hic vero & in hoc amorẽ diſcipuli oſtẽdit, ꝙ a Chr̃o vlterius interrogat.

Hom.23. b ¶ CHRY. Veniens Nicodemus ad Ieſum, vt ad hoïem audiẽs maiora quam ab hoïe, erigitur ad altitudinẽ eorũ quæ dñr, nõ quidem excidens a fide, ſed infert hanc impoſſibilitatẽ, vt in apertiorẽ ꝓuocet doctrina. Duo aũt erant quæ admirabat̃. ſ. natiuitas talis, & regnũ, neque. n. audita erant apud Iudæos. Sed interim circa pri' inſtat. & quod maxime eius mentem concutiebat. Vnde dr̃. {Dicit ad eum Nicodemus: Q̃uo poteſt homo naſci cum ſit ſenex? Numquid põt in ventrẽ matris ſuæ iterato ĩtroire, & renaſci?} BEDA: Sic verba iſta ſonare videntur, quaſi puer queat iterato in ventrẽ matris introire & renaſci. Sed ſciendũ, ꝙ ipſe ſenex erat: ideoq; de ſe protulit exẽplũ ac ſi diceret: Ego ſum ſenex, & meã quæro ſalutem, q̃uo poſſum in ventrem matris introire & renaſci? CHRY. Rabbi eũ vocas, & a Deo veniſſe dicis, & non ſuſcipis quæ dñr, ſed C loqueris ad magiſtrum dictionem, quæ multam perturbationem inducit. hoc. n. ſ. q̃uo quærere eorum eſt, qui non valide credunt, & multi ſic quærentes, a fide deciderunt: hi quidẽ dicentes: Q̃uo Deus eſt incarnatus? alii q̃uo mãſit impaſſibilis? propterea & hic

Tract. 11. ꝑꝑ anxietatem modum exquirit. ſed cum aliquis cogitationibus propriis ſpũalia euertit, deriſibilia loquitur. AVG. Spũs enim loquitur, & ille carnem ſapit. non nouerat iſte, niſi vnã natiuitatẽ. ſ. ex Adam & Eua, & ex Deo & eccleſia nondum nouerat: ſic tñ tu intellige natiuitatem ſpũs q̃uo intellexit Nicodemus natiuitatẽ carnis. q̃uo. n. vterus non põt repeti, ſic nec baptiſmus. CHRY. Nicodemo aũt decidenti ad eam quæ hic eſt natiuitatem, Chriſt' manifeſtius reuelat ſpũalis natiuitatis modũ, vnde ſequitur. {Re-

Tract. 11. ſpõdit Ieſus: Amẽ amen dico tibi, niſi quis renatus fuerit ex aqua & ſpirituſancto, non poteſt introire in regnum Dei. AVG. Ac ſi dicat. Tu carnalem generationem intelligis, ſed ex aqua, & ſpiritu D oportet, ꝙ naſcatur homo ꝑꝑ regnum Dei. Si propter hæreditatem patris hominis temporalis naſcitur aliquis ex viſceribus matris carnalis, & ꝑꝑ hæreditatem patris Dei ſempiternam, naſcatur ex viſceribus eccleſiæ. Cum autem ex duobus homo conſiſtat: ex corpore videlicet & anima: duplicem habet, & huiuſmodi modum generationis. Aqua enim, quæ viſibilis eſt, ad emundationem corporis intelligitur. Spũs vero inuiſibiliter concurrens, ad

Hom.24. emundationem inuiſibilis animæ innuitur. CHRY. Si vero quis interrogat qualiter ab aqua homo naſcitur, interrogo & ego qualiter natus eſt Adam a terra? Sicut enim in principio ſubiiciebat̃ elementum terra, totum vero opus plaſmantis erat: ita & nunc ſubiicitur elementum aqua, totum vero eſt ſpiritus gratiæ. Tunc paradiſum dedit in conuerſationem: nunc autem cœlũ nobis aperuit. Sed quæ eſt neceſſitas aquæ his qui ſpiritumſanctum ſuſcipiunt? diuina enim in ea perficiuntur ſimbola, ſepultura, & mortificatio, reſurrectio & vita. Sicut enim in quodã ſepulchro in aqua nobis ſubmergentibus capita, vetus homo ſepelitur, & ſubmerſus deorſum occultatur: deinde nouus rurſus aſcendit: hoc etiam fit, E vt diſcas, qm̃ virtus patris & filii, & ſpirituſſancti oïa cõplet, & ꝙ

Hom. 25. Chriſtus tres dies ad reſurgendum expectauit. Quod igitur eſt matrix fętui, hoc eſt fideli aqua. in aqua enim plaſmatur, & figuratur, ſed quod in matrice plaſmatur tempore indiget, quod vero in aqua non ita: ſed in vno momento omnia fiunt. Talis. n. eſt natura corporum vt tempore aſſumant perfectionem. in ſpũalibus vero non eſt ita, qm̃ perfecta a principio conſtituuntur, quæ fiunt. ex quo igitur aſcendit a Iordane dñs non adhuc reptilia animarum viuentium, ſed animas ſpirituales, & rationabiles aqua reddit.

Cap.30. AVG. Lib.1. de Bapt. par. Sed qa non ait: Niſi quis renatus fuerit ex aqua & ſpũ nõ habebit ſalutem, vel vitam æternam: ſed non intrabit in regnum Dei. Ad hoc, inquiunt quidam, Paruuli baptizãdi ſunt, vt ſint cum Chriſto in regno Dei, vbi non erunt ſi baptizati non fuerint, quàmuis & ſine baptiſmo ſi paruuli moriantur ſalutẽ, vitamq; æternam habituri ſint, qm̃ nullo peccati vinculo aſtricti ſunt. Sed cur naſcatur denuo, niſi renouandus a vetuſta-

A te? aut vnde imago Dei non intrat in regnum Dei, niſi impedimẽto prohibente peccati? AIMO. Talia aũt, ac tanta ſecreta myſteria Nicodemo capere non valenti: dñs ex carnali natiuitate ſi- Ho. in octa. Pentecoſt. militudinem dedit dicens: {Quod natum eſt ex carne, caro eſt · & quod natum eſt ex ſpũ, ſpũs eſt. Sicut enim caro carnem procreat, ita quoq; ſpũs, ſpũm parit.} CHRY. Nihil Ho.25. i Io. igitur ſenſibilium inquiras, neque æſtimes ꝙ carnem generet ſpiritus, dñi enim caro genita eſt, non quidẽ a ſpũ ſolum, ſed ẽt a carne. qnod aũt natũ eſt ex ſpũ, ſpũale eſt, Natiuitatẽ enim hic non eam, quæ ſ̃m ſubſtantiam dicit, ſed eã, quæ ſ̃m honorem & gratiam. Si igitur & filius Dei ita natus eſt, quid plus habebit oïbus, qui ita nati ſunt? Inuenietur aũt & ſpũ minor, cum eius natiuitas gratia ſpũs ſit. & quid hæc a Iudaicis diſtant dogmatibus? Videaũt & ſpũſſancti dignitatem. Dei enim opus videt facere. Supra. n. dixit: Qm̃ ex Deo nati ſunt. hic autem, qm̃ ſpũs eos generat. Dicens autem Chriſtus, qm̃ qui natus eſt ex ſpũ, ſpũs eſt, quia turbatum rurſus vidit, ad ſenſibile exemplum ducit ſermonem dicens. {Non mire. quia dixi tibi, oportet vos naſci denuo.} Dicendo enim ne mireris, oſtendit animi eius turbationẽ. Ponit autem exemplum, ꝙ neque communionẽ aliquam ad corporum groſſitiem habet, neque ad incorporeorũ perueniens naturam quod eſt venti delatio dicens· {Spũs vbi vult ſpirat, & vocẽ eius audis, ſed neſcis vnde veniat, aut quo C vadat. Sic eſt omnis, qui natus eſt ex ſpũ. Quod dicit tale eſt. Si vẽtum nullus detinet, ſed quo vult fertur, multomagis ſpũs actionẽ naturæ leges detinere non poterunt, non terminũ corporalis natiuitatis neque aliud quid talium. Qm̃ autem de vento hic dictũ eſt: manifeſtat illud quod dicit: Vocem eius audis i. ſonitum percuſſionis. non enim loquens infideli, & neſcienti ſpũs actionẽ hoc diceret. Dicit aũt {Vbi vult ſpirat,} non quaſi electionem quandã vento habente, ſed eam quæ a natura eſt mutationem, quæ non ꝓhibetur, & cũ poteſtate fit. {Et neſcis vnde veniat, aut quo vadat.} ideſt ſi huius ſpũs, cuius ſenſum ſuſcipis auditu, & tactu interprætari neſcis viam, qualiter diuini ſpũs operationem ſcrutaris? vnde ſubdit: {Sic eſt omnis, qui natus eſt ex ſpũ.} AVG. Sed quis no- Tract.12. ſtrum non videat verbi gratia auſtrum euntem a meridie ad aquilonem, aut alium ventum uenientem ab oriente, & occidente, quomodo ergo neſcimus vnde veniat, aut quo eat? BEDA. Spũs igit̃ D ſanctus eſt, qui ubi uult ſpirat, quia ipſe in poteſtate habet, cuius cor gratia ſuæ viſitationis illuſtret. & vocem eius audis, cum te p̃ſente loquitur is, qui ſpũſancto repletus eſt. AVG Sonat Pſal- Tract.12. mus, ſonat euangelium, ſonat ſermo diuinus, vox ſpiritus eſt. hoc igitur dicit, quia verbo, & ſacramento inuiſibiliter adeſt ſpũſſanctus, vt naſcamur. ALCVI. Ergo neſcis vnde veniat, aut quo uadat, quia etſi te præſente ſpũs ad horam quempiam repleuerit: nõ poteſt videri quomodo in eum intrauerit, vel quomodo redierit, quia natura eſt inuiſibilis. AIMO. Siue neſcis unde ueniat, qa Ho.in octa. Pentecoſt. q̃uo credentes ad fidem introducat ignoras, uel quo uadat, quia quomodo fideles ad ſpeciem perducat neſcis, & ſic eſt omnis, qui natus eſt ex ſpũ, ac ſi dicat. Spũſſanctus ſpũs inuiſibilis eſt, ita & quiſqu is ex ſpũ naſcitur, inuiſibiliter naſcitur. AVG. vel aliter Ibidem Et ſi tu naſcaris de ſpiritu: hoc eris, vt ille qui non eſt natus adhuc de ſpiritu, neſciat unde uenias, aut quo eas. Hoc enim ſecutus ait: Sic eſt omnis, qui natus eſt ex ſpiritu. THEO. Confundatur ergo Macedonius impugnator ſpiritus, qui ſeruum ſpiritumſanctũ aſſeruit. Spiritus enim ſanctus propria poteſtate, & vbi uult, & qualiter uult operatur.

E c ¶ AIMO. Myſterium diuinæ maieſtatis Nicodemus cape- Hom. eadẽ. re non ualet, quæ a domino audiebat: & ideo rationem quærens factum non abnegans, non uoto repræhendentis, ſed affectu diſcẽtis dñm interrogat. unde dicitur. {Reſpondit Nicodemus, & dixit ei: Quomodo poſſunt hæc fieri?} CHRY. Quia igitur ad- Hom. 25. huc in Iudaica uilitate manet, & exemplo ita manifeſto dicto ei: adhuc interrogat, de reliquo aſperius ad eum Chriſtus loquitur. unde ſequitur. {Reſpondit & dixit ei: Tu es magiſter in Iſrael, & hæc ignoras? AVG. Quid putamus dominum huic magiſtro Tract. 12. Iudæorum, quaſi inſultare uoluiſſe? uolebat quidem illum naſci de ſpiritu. nemo autem ex ſpiritu naſcitur niſi humilis fuerit, qa ipſa humilitas facit nos naſci de ſpiritu. Ille autem magiſterio inflatus erat, & alicuius momenti ſibi eſſe uidebatur, quia doctor erat Iudæorum. Deponit ergo dominus ſuperbiam eius, ut poſſit naſci de ſpiritu. CHRY. Nequaquam tamen nequitiam ac- Hom.25. cuſat uiri, ſed inſipientiam & ruditatem ſolum. Sed dicet aliquis,

quid